

SINI TERÄSAHDE

Aikuiskasvatustoimijoiden mielikuvia tutkimuksen ja politiikanteon suhteesta ja vuorovaikutuksesta

Tutkimuksessa analysoidaan aikuiskasvatustoimijoiden mielikuvia tutkimuksen ja politiikanteon suhteesta ja vuorovaikutuksesta. Aiempi tutkimus on osoittanut ongelmalliseksi suhteen määrittelyn tutkimuksen tuottaman näytön vaikuttavuutena politiikantekoon. Suomalaisten aikuiskasvatustoimijoiden mielikuvia tutkimuksen ja politiikanteon suhteesta ja vuorovaikutuksesta avaa aineisto, joka sisältää 11 avainhenkilöhaastattelua ja kahdeksan ryhmäkeskustelua. Analyysissä sovelletaan toimijaverkkoteorian keskeisiä käsitteitä analyttisinä työkaluina. Löydökset valaisevat aikuiskasvatustoimijoiden mielikuvia tutkimuksen ja politiikanteon suhteesta ja vuorovai-

kutukseen kohdistuvista intresseistä. Toimijat mielsivät, että vuorovaikutusta edistää institutionaaliset ja hybridit välittäjät sekä jaettua ymmärrystä lisäävien käännösten teko. Mielikuvien avaaminen yhdessä muun tutkimuskirjallisuuden kanssa johtaa pohtimaan aikuiskasvatukselle ominaisia vuorovaikutuksen keinoja ja suuntia.

Asiasanat: aikuiskasvatus, mielikuvat, suhteet, vuorovaikutus, tutkimus, politiikka

Aikuiskasvatus 40(4), 272

SINI TERÄSAHDE

Adult education actors' imageries on interaction and relations between research and policymaking

The article analyses the imageries that actors within adult education have on the relations between research and policymaking. Based on previous research, the relations cannot be defined solely as the impact of the research evidence on policymaking. The data, which include 11 key person interviews and eight group discussions, shed light on the Finnish adult education actors' imageries on the relations and interaction between research and policymaking.

In the analysis, the central concepts of the actor-network theory (ANT) are applied as analytical tools. The findings give insights into the adult education actors' imageries on the relations between research

and policymaking as well as their interests in that interaction. The actors regarded that the interaction is enhanced by institutional and hybrid mediators and by translations that are contributing to shared understanding. The imageries are discussed together with research literature by pondering the ways and directions of interaction that are characteristic of adult education.

Keywords: adult education, imageries, relations, interaction, research, politics

Aikuiskasvatus 40(4), 272

“Voimaannuttava vapaaehtoinen vertaisohjaus” aikuiskasvatustalitiikkaa muovaamassa – esimerkki maahanmuuttajien työllistämishankkeesta

‘Vertaisuus’ on aikuiskasvatukselle tyypillinen käsite, joka on otettu myös osaksi maahanmuuttajien työllistymistä tukevia hankkeita. Voimaannuttava vapaaehtoinen vertaisohjaus oli artikkelissa tarkasteltavan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen keino päästä työllisyyspoliittisiin tavoitteisiin. Sitä koordinoi vapaan sivistystyön organisaatio yhdessä ammatillisten aikuisoppilaitosten, maahanmuuttajajärjestöjen ja ammattiliiton kanssa. Maahanmuuttajia koulutettiin hankkeessa toimimaan vertaisohjaajina työttömille maahanmuuttajille. Koulutus voimaannutti kokemusasiantuntijan roolin omaksuneita ohjaajia, mutta kasvatti etäisyyttä heidän ja vertaisryhmien osallistujien välillä, mikä puolestaan vaikeutti työllistymistavoitteiden saavuttamista. Hankkeessa toteutetussa seuranta- ja arviointitutkimuksessa sovellettiin toimintatutkimuk-

sen lähestymistapaa. Artikkelissa kuvataan, miten vertaisuuden, voimaantumisen ja vapaaehtoisuuden hankesanasto voi edistää aikuiskasvatuksen työvoima- ja sosiaalipoliittista tulkintaa. Riippuvuus ESR-ohjelman tavoitteista ja rahoituksesta välittyi hanketoimijoiden taapaan käyttää aikuiskasvatustalitiikkaa ja -toimintatapoja. Hankkeissa ei välttämättä ole riittävästi mahdollisuuksia toiminnan yhteiseen reflektointiin. Hankkeisiin osallistumalla tutkijat voivat edistää hanketoiminnan itse-reflektiota ja keskustelua aikuiskasvatuksen luonteesta.

Asiasanat: koulutuspolitiikka, maahanmuuttajat, työllistäminen, vertaistuki, vapaaehtoistyö, voimaantuminen, toimintatutkimus

Aikuiskasvatus 40(4), 290

“Empowering peer guidance by voluntaries” is shaping adult education policy – an example from a project improving migrants’ employability

“Peerness” is a common concept in adult education and also adopted by projects aiming to improve migrants’ employability. A project financed by the European Social Fund (ESF) used empowering peer guidance by volunteers to achieve their employment objectives. The project was coordinated by an organisation within non-formal education, cooperating with vocational adult education institutions, immigrant organizations and a trade union.

In the project, migrants were trained to guide their unemployed peers. The training empowered the mentors as experiential experts, but it also distanced them from the participating mentees, which in turn reduced the impact on employment. In the project’s follow-up and evaluation, the approach of action research was applied.

The article describes how the project vocabulary from peer-to-peer thinking, empowering, and volun-

teering can contribute to labour market and social policy interpretation of adult education. The adult education vocabulary and practices used by the project participants reflected their dependency on the objectives of and funding by the ESF programme. Projects may not give sufficient opportunities to reflect on the activities together. By participating in projects, researchers can encourage self-reflection and initiate discussion about the nature of adult education.

Keywords: education policy, migrants, providing employment, peer support, volunteer work, empowerment, action research

Aikuiskasvatus 40(4), 290

Elinikäisestä kasvajasta kykypääomakoneeksi – elinikäinen oppiminen yrittäjämäisen talouden sukupolven aikakaudella

Elinikäistä oppimista on pidetty ratkaisuna väestön ikääntymiseen, teknologian kehittymiseen, globalisaatioon ja yhteiskunnan muutokseen liittyviin haasteisiin 1960-luvulta lähtien. Vaikka ongelmat ovat pysyneet samankaltaisina, niiden ratkaisut ja samalla elinikäisen oppimisen sisältö ovat muuttuneet vuosikymmenien saatossa merkittävästi. 'Elinikäinen oppiminen' on poliittinen käsite, jonka sisältö kytkeytyy yhteiskuntapolitiikkaan ja määrittelijätahoon. Elinikäisen oppimisen politiikka tavataan jakaa kolmeen vaiheeseen: humanistiseen, talouden ja "pehmeän" talouden sukupolven. Tarkastelen kolmen ylikansallisen organisaation, Unescon, Euroopan unionin ja talouden ja kehityksen yhteistyöjärjestön OECD:n 2000-luvun elinikäisen oppimisen politiikkaa. Tutkimusaineisto kattaa 14 dokumenttia vuosilta 2005–2018. Näkökulma on hallinnananalyttinen. Foucault'laisen diskurssianalyysi-

sin ja kriittisen politiikka-analyysin keinoin selvitän, millaista ihmisten ja miten järjestöjen politiikassa rakennetaan. Tutkimuksessa sovelletaan uudella tavalla foucault'laisia subjektivaatiotapoja koulutuspoliittisen tekstin analysoinnissa. Analyysissä keskitytään yrittäjämäisen talouden sukupolven. Elinikäisen oppimisen yrittäjämäistyminen saa sisältönsä muuntuneen uusliberalismin laajentuneesta inhimillisen pääoman käsitteestä ja kompetenssipohjaisesta standardoinnista. Vallitsevassa poliittisessa rationaliteetissa korostunut yrittäjyyden eetos ja yrittäjyyskasvatuksen läpilyönti heijastuvat myös elinikäisen oppimisen politiikkaan.

Asiasanat: elinikäinen oppiminen, hallinta, subjektivaatiotavat, kompetenssi, avaintaidot

Aikuiskasvatus 40(4), 305

Lifelong learner as an ability-capital machine – Lifelong learning for the generation of entrepreneurial economy

For more than half a century, lifelong learning has been seen as a solution to the challenges of aging population, technological development, globalization, and other societal changes. Although the problems have remained similar over the decades, both the solutions and the content of lifelong learning have changed significantly. 'Lifelong learning' is a political concept whose content depends on social policy and on who defines the concept. Lifelong learning policy is commonly divided into three phases: the humanistic generation, the strong economic generation, and the soft economic generation. I examine the 21st century lifelong learning policies of three transnational organizations, UNESCO, the European Union, and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The research data covers 14 documents from the period 2005 to 2018. The perspective is that of analysis of government.

Through Foucauldian discourse analysis and critical policy analysis of the organizations' policies, I explore what kind of conception of subject they are constructing and how. The research applies Foucault's subjectivation methods in a novel way while analysing the educational policy texts. The analysis focuses on the phase of an entrepreneurial economic generation. The entrepreneurialization of lifelong learning derives its content from the expanded concept of human capital and competence-based standardization in modified neoliberalism. The ethos of entrepreneurship and breakthrough of entrepreneurship education are also reflected in lifelong learning policies.

Keywords: lifelong learning, governmentality (control), subjectivation, competence, key skills

Aikuiskasvatus 40(4), 305